

régészeti lelőhely K-i irányba jóval kiterjedtebb, elér egészen a Dózsa György és a Corvin utcák kereszteződéséig.

SZÁRAZ CSILLA

259. Nagykanizsa, Nagysarok

(Zala megye) B, Kk, Tő

2008. március 27. és április 30. között megelőző feltárást végeztünk a lelőhelyen: 13 510 m² humuszolása után 90 régészeti jelenséget dokumentáltunk. Munkánk során összesen 63 késő bronzkori, 11 késő középkori (ebből 4 hosszú árok) objektumot és 16 lelet nélküli gödröt tártunk fel.

Első kutatóárkunkat a feltárási terület É-i, vízjárta szélén húztuk. Itt a sárgásbarna, homokos altalajban szürke, szürkésbarna folttal rögtön jelentkeztek az objektumok. A dombtetőn folytattuk a próbafeltárást. Itt elszórtan újabb őskori, majd késő középkori objektumokat találtunk. Több kutatóárok nyitását követően bebizonyosodott, hogy régészeti jelenségekre a dombtetőn, az É-i lejtőn, és az É-i vízjárta sík részen számíthatunk, néhány bizonytalan foltot a D-i lejtőn is találtunk. A próbafeltárási szakaszt lezárva először az ásatás É-i szélén, a vízjárta területen nyitottunk nagyobb összefüggő felületet.

A késő bronzkori objektumok az ásatás É-i szélén, vizenyős, sík területen koncentráálódtak, zömében hulladékgödrök, emellett egy ház padlószintjét is megtaláltuk. Néhány cölöplyuk is előkerült. Ki kell emelnem azt a gödröt, amelyből jellegzetes késő halomsíros oldaltöredék került elő. Az objektumok elhelyezkedéséből arra következtetünk, hogy a település jellemzően a vízjárta területen, annak szélén É-D-i irányban helyezkedett el. A dombtetőn voltak ugyan újabb őskori objektumok, de csak elszórtan.

A dombon, a feltárási terület közepén, a humuszolás során a szubhumuszból szórvány késő középkori cserepek kerültek elő. Az e korszakhoz tartozó objektumokat az erózió miatt azonban már csak ritkán tudtuk behatárolni. Kivételt a 4 markáns árok képezett, melyből a korszak jellegzetes leletei kerültek elő. A négy árokból kettő hosszában szelte át a feltárási területet. A feltárt árkok mindegyike késő középkori, valószínűsíthető, hogy török kori ideiglenes tábor, árokkal megerősített táborhely lehetett ezen a területen. Néhány jellegzetes késő középkori peremtöredék, zöldmázás kerámia, fémleletek (kisméretű patkók, vaskés) támasztják alá az árkok datálását. Az árkok mellett 7 késő középkori gödröt bontottunk ki.

Összefoglalóan elmondható, hogy a régészeti lelőhely nyomvonalba eső területén a késő bronzkori halomsíros kultúra települését találtuk meg. A település a vízjárta területen, annak szélén helyezkedett el, É-D-i irányban húzódott. Emellett a nyomvonal területén megfigyeltük egy késő középkori, török kori (17. sz.) településrészlet nyomait, melyet markáns árkok jeleztek.

SZÁRAZ CSILLA

260. Nagykarácsony, Diófás-dűlő

(Fejér megye) B

A lelőhely a korábbi szakirodalomban nem szerepelt. 2002-ben Miklós Zsuzsa légi felvételt készített róla, majd 2003. január 29-én Terei Györggyel terepbejárást végeztek. Megállapították, hogy mesterséges, 2–3 m magas domb emelkedik a meredek oldalú völgy feletti peremen, körülötte árok, és annak külső oldalán sánc nyoma látszik. A hóval fedett területen akkor nem volt lehetőség leleteket keresni.²⁸

A fentiek alapján 2008. április 1-jén bejártam a területet, majd április 6-án és 9-én, feleségem segítségével felmértem. (Az illusztrációt lásd a következő oldalon!) A lelőhely Nagykarácsony község templomától DNy-ra 750 m-re van. A községtől D-re mély völgy húzódik, benne a Nagykarácsonyi víz folyik, a völgy Ny-i aljában házak sorakoznak hosszán. Keleti oldalán meredek domboldal emelkedik, ennek szélén van fent a Diófás-dűlő mesterséges dombja, a közvetlen környék legmagasabb kiemelkedését jelentő, ÉNy-DK irányú emelkedés ÉNy-i végében. Füves terület, bokrokkal, néhány fával. A völgy feletti meredek domboldal erdeje itt kikanyarodik a szántóföldre, körül fogja a dombot, melyet K felől nagy kiterjedésű szántóföld határol. A domb kissé ovális alakú, relatív magassága 2,5–3 m, platójának pereme elmosódott. Az alját egykor körülvevő árok nyoma a D-i és K-i oldalon még érzékelhető. A platóba több nagy kiterjedésű gödör mélyed, ezeket a bokrok és a magas fű teljesen benőtte, nem lehetett leleteket keresni. A plató átmérője kb. 42, illetve 30 m. A dombhoz K és D felől csatlakozó szántóföldön az emelkedés felső része kb. 70×60 m átmérőjű terület.

A gyűjtött kerámiát és őrlőkövet Keszi Tamás határozta meg. A kerámia a középső bronzkor II–III. periódusára datálható. Szinte kizárólag a Vátya-kultúra III. fázisának, illetve koszideri korszakának a leletei. Kivéve néhány töredék, amelyek az észak-dunántúli mészbetétes kerámia népének az importjai. Korábbi (nagyrévi, Vátya I–II.) leletanyag nincs közöttük és későbbi sem. A telep és az erődítés a kései Vátya-korszakban jöhetett létre.

A leletek a dunaújvárosi Intercisa Múzeumba kerültek.

Munkatársak: Fodor Péter, Kalli András, Király Ágnes, Kiss Katalin és Mesterházy Gábor egyetemi hallgatók.

NOVÁKI GYULA

261. Nagyszénás, Vaskapu

(Békés megye) I

Az NKA és Nagyszénás Nagyközség Önkormányzatának támogatásával lehetőségünk nyílt újabb ásatásokat

²⁸ MIKLÓS Zs.: Légi régészeti kutatások 2003-ban. In Régészeti kutatások Magyarországon – Archaeological Investigations in Hungary 2003. Budapest, 2004. 127–145. 129.